

UMĂRIREA Silită MOBILIARĂ

**Executor judecătoresc îndumător
SZEKELY SZABOLCS**

**Executor judecătoresc stagiar
VINTILĂ MARIUS ANDREI**

Umărirea silită mobilă este reglementată de art. 411 – 449 C. proc. civ. Prin acest mijloc creanțele bănești ale debitorului se realizează prin valorificarea bunurilor mobile ale debitorului urmărit. Procedura de executare cunoaște trei faze: 1) identificarea și sechestrarea bunurilor; 2) vânzarea bunurilor la licitație; și 3) distribuirea sumei.

1. Identificarea și sechestrarea bunurilor

Executarea este precedată de somația prevăzută de art. 387 C. proc. civ., procedură în care i se conferă debitorului o zi liberă pentru a face plata voluntar, potrivit art. 411 alin 1 C. proc. civ. care prevede că „Dacă în termen de o zi de la primirea somației debitorul nu plătește suma datorată, executorul judecătoresc de pe lângă instanța de executare va proceda la sechestrarea bunurilor mobile urmăribile ale debitorului, chiar dacă acestea sunt deținute de un terț”.

Astfel dacă somația nu este urmată de executare, după trecerea unui timp de cel puțin o zi executorul judecătoresc se va deplasa la locul unde se află bunurile mobile proprietatea debitorului și va proceda la inventarierea și apoi sechestrarea lor. În acest sens executorul judecătoresc va întocmi un proces verbal de sechestră care va cuprinde lista bunurilor sechestrate, prețul bunurilor sechestrate în măsura în care acestea au fost evaluate de către executorul judecătoresc cu acordul părților, iar în lipsa unui asemenea acord va solicita efectuarea unei expertize.

În cazul în care există pericol evident de sustragere a bunurilor de la urmărire, la cererea creditorului sau a executorului judecătoresc, președintele instanței de executare va putea dispune, prin încheiere dată fără citarea părților, ca o dată cu înmânarea somației să se aplice și sechestrul. Această măsură este una de excepție întrucât în mod obișnuit trebuie să i se ofere debitorului posibilitatea de a plăti în termen de o zi de la primirea somației. De aceea, măsura sechestrării bunurilor odată cu somația trebuie luată doar dacă există pericol evident de sustragere a bunurilor.

Legea determină și situațiile în care executorul judecătoresc trebuie să fie însoțit, sub sancțiunea nulității, de un ofițer de poliție sau de ajutorul său, iar în lipsa acestora de primar sau de un viceprimar. Astfel potrivit art. 412 C. proc. civ. prezența organelor de poliție sau administrative este indispenabilă în următoarele situații:

- dacă ușile debitorului sunt închise și nu voiește să le deschidă;
- dacă nu voiește a deschide camerele sau mobilele;
- dacă debitorul lipsește și nu este de nicio rudă care locuiește cu el.

Prezența organelor de stat este necesară numai la deschiderea ușilor sau mobilelor pentru a nu se putea vorbi de o violare de domiciliu sau de abuz în serviciu, astfel odată efectuată această operațiune, ele se pot retrage, art. 413 C. proc. civ. prevede că organele de poliție sau administrative pot fi înlocuite prin doi martori majori. Creditorul nu este obligat să participe la aceste operațiuni de executare silită.

Executorul judecătoresc va întocmi un proces verbal, care va trebui să cuprindă: numele, prenumele și domiciliul părților, ale executorului judecătoresc, precum și ale celorlalte persoane care au de față la urmărire; enunțarea titlului executor în baza căruia se face executarea; arătarea bunurilor pe care creditorul le-a solicitat să fie urmărite, dacă este cazul; somația verbală făcută debitorului să plătească, precum și răspunsul acestuia dacă a fost de față; descrierea bunurilor sechestrate și indicarea valorii fiecăruia, după aprecierea executorului judecătoresc, dacă aceasta este cu putință; arătarea locului, zilei și orei când s-a făcut urmărirea. Procesul verbal de sechestră se va semna de către executorul judecătoresc precum și de către toate persoanele care au fost de față. Mențiunile de mai sus sunt expres prevăzute în art. 416 C. proc. civ.

Dacă vreuna dintre aceste persoane refuză să semneze ori nu poate, executorul judecătoresc va menționa acest fapt. Procesul verbal prezintă o importanță deosebită, deoarece

el determină momentul începerii urmăririi silite mobiliare; în același timp, stabilește bunurile asupra cărora se va desfășura urmărirea, idisponibilizându-le.

Pentru păstrarea bunurilor sechestrate executorul judecătoresc va putea să aplice peceți sau să numească un custode pentru paza lor.

Dacă debitorul refuză să primească bunurile în custodie sau nu este prezent la aplicarea sechestrului, precum și în cazul ridicării bunurilor, executorul judecătoresc dă în păstrare bunurile sechestrate unui custode numit cu precădere dintre persoanele indicate de creditor. Conform art. 420 C. proc. civ. obiectele sechestrate se vor putea strămuta, din locul unde se află pe cheltuiala celui interesat, cu acordul executorului judecătoresc.

În continuare art. 421 C. proc. civ., prevede că în cazul în care custode este o altă persoană decât debitorul, aceasta are dreptul la o remunerație ce se va fixa de executor judecătoresc ținând seama de activitatea depusă. Remunerația și cheltuielile custodelui vor fi plătite cu anticipație de către creditorul urmăritor care le va prelua cu precădere din prețul bunurilor urmărite. Custodele va fi răspunzător de orice pagubă ce va aduce creditorului, din cauza neglijenței sale, putând fi, după împrejurări, suspus și la pedeapsa arătată de legea penală pentru abuz de încredere.

Articolul 425 C. proc. civ. prevede că „dacă bunul ce se sechestrază se află în proprietate comună sau asupra lui există un drept de gaj ori privilegiu constituit în favoarea unei alte persoane, executorul judecătoresc, luând cunoștință despre acest drept, va înștiința acea persoană despre aplicarea sechestrului și o va cita la termenele fixate pentru vânzarea bunul respectiv”, nerespectarea lui atrăgând sancțiuni disciplinare pentru executor, care va putea fi obligat și la eventuale despăgubiri față de creditor.

2. Vânzarea bunurilor la licitație.

A doua etapă a executării silite mobiliare este vânzarea bunurilor sechestrate în vederea obținerii unei sume de bani necesare pentru acoperirea creanței creditorului urmăritor, a cheltuielilor de executare și, eventual, a creanțelor unor creditori intervenienți.

Executorul judecătoresc poate proceda la valorificarea bunurilor sechestrate prin vânzare la licitație publică, vânzare directă și prin alte modalități admise de lege.

Dacă valorificarea bunurilor urmează să se facă prin vânzare la licitație publică, executorul judecătoresc, în termen de cel mult o zi de la întocmirea procesului verbal de sechestr sau de la expirarea termenului prevăzut de art. 431 alin. 2 C. proc. civ. a fixa data, ora și locul licitației. Vânzarea la licitație se va face în locul unde se află bunurile sechestrate sau dacă există motive temeinice, în alt loc. Vânzarea nu se va putea face în mai puțin de două săptămâni, nici în mai mult de două luni de la data întocmirii procesului verbal de sechestr sau de la expirarea termenului prevăzut de art. 431 alin. 2 C. proc. civ.

De altfel art. 435 C. proc. civ. permite creditorului și debitorului să se înțeleagă cu privire la scurtarea sau prelungirea termenului vânzării, iar art. 454 autorizează instanța de judecată să scurteze, chiar și din oficiu termenul vânzării, dacă bunurile urmărite se pot strica sau pot pieri. Nerespectarea celor două termene poate duce la nulitatea vânzării silite, dar numai în condițiile prevăzute de art. 105 alin. 2 C. proc. civ. Numai debitorul poate invoca nulitatea vânzării decurgând din nerespectarea termenului de 2 săptămâni, stabilit de lege în favoarea sa, dacă dovedește că i s-a creat un drept care poate fi înlățurat decât prin anularea actelor de executare ce a urmat încheierii de fixare a termenului vânzării, chiar și în această situație sechestrul aplicat rămâne în ființă.

Locul vânzării se fixează, după caz, înaintea judecătoriei, la locul unde se află bunurile sechestrate sau în locurile obișnuite pentru vânzări publice. Debitorul trebuie să fie înștiințat despre ziua vânzării. Cu cel puțin trei zile înainte de vânzare se face publicitate, prin anunțuri la ușa instanței de executare, la sediul primăriei, la locul unde vânzarea va avea loc, și în alte părți unde se obișnuiește astfel de afișare.

În ziua și la ora fixată se face vânzarea prin licitație. Bunurile se adjucă persoanei care, după a treia strigare, a oferit prețul cel mai mare. Îndată ce din validarea bunurilor vândute se vor acopericeanțele urmărite și cheltuielile de executare licitația se va termina, iar debitorul va primi înapoi lucrurile rămase și prososul prețului. Suma realizată la licitație va fi depusă de organu de executare la C.E.C.

3. Distribuirea prețului

Faza a treia urmăririi silite mobiliare o constituie distribuirea prețului realizat din vânzare.

În situația unde există un singur creditor, acesta acesta va primi cheltuielile de urmărire și suma corespunzătoare creanței, distribuirea după acoperirea cheltuielor de urmărire se face potrivit ordinii de preferință din dreptul comun. Când suma realizată din vânzare nu acoperă toate creanțele și acestea sunt de același rang, fiecare creditor va primii o sumă proporționalăcu creanța sa, respectându-se astfel principiul egalității între creditorii. Creditorul urmăritor se bucură doar de cheltuielilede urmărire.

Eventualele contestații referitoare la rangul privilegiuluiinvocat sau la cuantumul sumei solicitate de fiecare creditor, vor fi rezolvate de către instanța de executare.

În cadrul acestei proceduri de executare silită, prezintă interes privilegiile generale asupra bunurilor mobile, precum și privilegiile speciale asupra anumitor bunuri mobile cu mențiunea că acestea din urmă poartă numai asupra bunurilor vizate expres de lege.

Codul civil stabilește o anumită ordine de preferință în caz de concurs asupra privilegiilor mobilelor. Cu prioritate, se vor ssatisface cheltuielile de executare. În situația unui concurs între creanțe care se bucură de privilegii generale asupra mobilelor, ordinea de preferință este cea care rezultă din anumerarea făcută de art. 1729 C. civ. Concursul între privilegiile generale și cele speciale se rezolvă astfel: mai întâi se satisface privilegiul cheltuielor de înmormântare, apoi privilegiile speciale, iar apoi privilegiile prevăzute de art. 1729, art. 3-5 C. civ. Dacă vin în concurs mai multe privilegii speciale mobiliare, soluțiile oferite de C. civ. sunt următoarele: cheltuielile făcute pentru conservarea lucrului trec înaintea privilegiilor anterioare; privilegiile creditorului gajist, hotelierului, cămătarului primează în fața privilegiului vânzătorului neplătit al bunului mobil cu excepția cazului în care ei au știut, când au primit bunul respectiv că prețul nu era încă plătit; privilegiile locatarului și proprietarului terenului arendat premerg privilegiuluivânzătorului neplătit, afară de cazul în care vânzătorul, la transportarea bunurilorîn locurile închiriate, a făcut cunoscut proprietaruluică prețul încă nu i s-a plătit; privilegiul sumelor datorate pentru semințesau pentru cheltuielile recoltei de peste un an, ori pentru instrumentele de exploatare trec înaintea privilegiului proprietarului terenului arendat.

BIBLIOGRAFIE:

- Dumitru A.F. Florescu, Paul Coma, Marieta Safta, Theodor Mrejeru, Gabriel Balaşa – EXECUTAREA SILITĂ. Reglementare, doctrină, jurisprudență - Editura C.H. Beck – București 2007.

- Ioan Leș – COD DE PROCEDURĂ CIVILĂ – Comentariu pe articole Ediția 3 – Editura C.H. Beck- București 2007.